

رابطه بین فرسودگی شغلی با سلامت عمومی مربیان ورزشی استان همدان

کامبیز الیاسی مقدم ۱، مجید سلیمانی* ۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات همدان،

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی ملایر

مقدمه

از منابع انسانی که نقشی تعیینکننده در سازمانهای ورزشی دارند، مربیان ورزش هستند که در سطوح و ردههای مختلف به ورزش خدمت میکنند و در ساختار نظری نهضت المپیک جزء ادارهکنندگان ملی ورزش (ورزشکاران، مربیان، داوران) محسوب میشوند (۱). با وجود این، امروزه مربیگری در رده مشکلاتین شغلها به حساب میآید و کار در این حرفه بسیار دشوار است (۲). در بیشتر تحقیقات مربیان مورد بررسی به لحاظ زندگی شخصی و همچنین وضعیت مربیگری با مسائل و مشکلات گوناگونی دست به گریبان بودهاند؛ به عبارت دیگر، ضمن سنگین و دشوار بودن شغل مربیگری، وضعیت کاری آنان نیز با مشکلات گوناگونی مواجه است که احتمال فرسودگی شغلی را در این افراد افزایش میدهد. فرسودگی شغلی عبارت است از یک فرآیند روانشناختی که تحت شرایط استرس شغلی شدید حادث میشود و خود را به صورت فرسودگی عاطفی، مسخ شخصیت، کاهش انگیزه و پسرفت نشان میدهد. تحقیقات پیشین به بررسی مشکلاتی که مربیان ورزش با آنها سروکار دارند پرداختهاند (۳)، با وجود این مطالعاتی که به بررسی رابطه بین فرسودگی شغلی و سلامت عمومی مربیان ورزش پرداخته باشد، مشاهده نشد. اگر چه این رابطه در گروههای معلمان تربیت بدنی استان لرستان انجام شده است (۴). امروزه، به دلیل تغییرات زیادی که فرسودگی شغلی میتواند بر کیفیت زندگی شخصی و سلامت عمومی بر جای بگذارد، به صورت یک مسأله جدی مدنظر قرار گرفته است. اهمیت موضوع و کمبود تحقیقات با در نظر گرفتن دو متغیر فرسودگی شغلی و سلامت عمومی و نقش مهمی که مربیان ورزش دارند، این تحقیق در صدد شناسایی و تعیین رابطه بین فرسودگی شغلی و سلامت عمومی مربیان ورزش استان همدان بوده است.

روش‌شناسی تحقیق

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه افراد داری کارت مربیگری و شاغل در هیئتهای ورزشی استان همدان میباشد. نمونه آماری این تحقیق از جامعه آماری براساس جدول مورگان انتخاب شده و شامل ۱۳۵ نفر بود. به منظور اندازه‌گیری فرسودگی شغلی از پرسشنامه فرسودگی شغلی مسلش و همکاران (۲۰۰۱) با ضریب پایایی ۸۱ درصد مورد استفاده قرار گرفت (۵). این پرسشنامه جنبه‌های مختلف فرسودگی شغلی (فرسودگی عاطفی، کاهش عملکرد شخصی و تهی شدن از ویژگیهای فردی) مورد سنجش قرار میدهد. به منظور اندازه‌گیری سلامت عمومی آزمودنیها از پرسشنامه ۲۸ سؤالی (GHQ) استفاده شد. این پرسشنامه توسط گلدبرگ و هیلر در سال ۱۹۷۹ طراحی شده است (۶). جهت تحلیل آماری از نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ استفاده شد. جهت تعیین نرمال بودن دادهها از آزمون کولموگراف-اسمیرنوف و برای محاسبه میزان همبستگی از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن با سطح معناداری ۰/۰۵ استفاده شد.

نتایج

نتایج نشان داد که از بین مولفههای فرسودگی شغلی بین مولفه فرسودگی عاطفی با سلامت عمومی ارتباط منفی و معناداری وجود دارد ($P=0/046$). در دو مولفه دیگر همبستگی معناداری با سلامت عمومی مشاهده نشد ($P<0/05$).

جدول ۱. ضریب همبستگی رابطه بین مؤلفه‌های فرسودگی شغلی با سلامت عمومی

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
رابطه بین مؤلفه مسخ شخصیت و سلامت عمومی	۱۳۵	-۰.۲/۰	۹۱۱/۰
رابطه بین مؤلفه فقدان موفقیت فردی و سلامت عمومی	۱۳۵	-۱۵/۰	۰۵۴/۰
رابطه بین فرسودگی عاطفی و سلامت عمومی	۱۳۵	-۱۸/۰	۰۴۶/۰

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین فرسودگی شغلی با سلامت عمومی مربیان ورزشی استان همدان می‌باشد. نتایج نشان داد که از بین مؤلفه‌های فرسودگی شغلی بین مؤلفه فرسودگی عاطفی با سلامت عمومی ارتباط معکوس و معناداری وجود دارد، به این معنی که با احتمال ۹۵ درصد می‌توان بیان نمود که مربیان ورزشی که دارای فرسودگی عاطفی بالایی برخوردارند دارای سلامت عمومی پایبتری برخوردار می‌باشند. رابطه بین مؤلفه فقدان موفقیت فردی و سلامت عمومی نیز تمایل به معناداری را دارا می‌باشد. نتایج پژوهش‌های پیشین که به بررسی رابطه بین فرسودگی شغلی با سلامت عمومی معلمان تربیت بدنی استان لرستان پرداخته بودند (۴)، نشان داد که در دو مؤلفه فرسودگی عاطفی و مؤلفه فقدان موفقیت فردی با سلامت عمومی ارتباط معناداری وجود دارد، که با نتایج پژوهش حاضر در ارتباط با رابطه دو مؤلفه مسخ شخصیت و مؤلفه فرسودگی عاطفی با سلامت عمومی با پژوهش مذکور همسو می‌باشد. همچنین، نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین مؤلفه مسخ شخصیت فرسودگی شغلی و سلامت عمومی رابطه معناداری وجود ندارد. این یافته با تحقیق انجام شده توسط آنونیماس (۷) در سال ۲۰۰۵ که نتیجه گرفت بین مؤلفه مسخ شخصیت فرسودگی شغلی با سلامت روان مربیان تربیت بدنی رابطه معناداری وجود ندارد، همسو می‌باشد. با توجه به نتیجه این تحقیق و سایر تحقیقات مشابه، پیشنهاد می‌شود با محدود ساختن زمینهای ایجاد فرسودگی شغلی مربیان ورزش، فرصت ارتقای سلامت عمومی آنها را فراهم سازیم.

منابع

- [۱] هراندز روبن آگوستا. مدیریت سازمانهای ورزشی. (۱۳۸۷). مترجمان علیرضا الهی، اسفندیار خسرویزاده. چاپ دوم. تهران: انتشارات بامداد کتاب، ص ۲۱.
- [۲] جباری غلامرضا. (۱۳۷۹). بررسی سبک رهبری، تواناییها و نحوه عملکرد مربیان فوتبال باشگاههای دسته اول و دوم کشور. مجله حرکت، ۶: ۱۲۰-۱۰۳.
- [۳] خسرویزاده اسفندیار، الهی علیرضا، بهرامی علیرضا، نستوهی تیم، حقدادی عاید. (۱۳۹۲). مشکلات مربیان ورزش اراک و ارائه راهکارهای حل آنها. مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۲۰: ۱۸۴-۱۷۳.
- [۴] شعبانی بهار غلامرضا، کونانی محمدزمان. (۱۳۹۱). رابطه بین فرسودگی شغلی با سلامت عمومی معلمان تربیت بدنی استان لرستان. پژوهشهای مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، ۲(۳): ۹۱-۷۷.
- [۵] قبادی علی. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین سلامت عمومی و تحلیل رفتگی دبیران تربیت بدنی استان کرمانشاه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه رازی کرمانشاه، ص ۵۰.

[6] Goldberger L, Brenitz S. (1993). Hand book of stress, New York: Macmillan Inc.

[7] Anonymous. (2005). Burnout in Texas Division 4A and 5A High school athleti Trainers form a Reversal Theory perspective, 76(1): 100.

Surf and download all data from SID.ir: www.SID.ir

Translate via STRS.ir: www.STRS.ir

Follow our scientific posts via our Blog: www.sid.ir/blog

Use our educational service (Courses, Workshops, Videos and etc.) via Workshop: www.sid.ir/workshop